

gennemsnit låner ca. 20 bøger årligt, ville denne fremgangsmåde betyde en udgift på ca. 40 kr. årligt pr. låner.

Det bemærkes, at proventet i alle tilfælde vil tilfalde kommunerne, og at besparelsen for staten derfor kun bliver den besparede refusion på 20 pct., som ydes kommunerne i henhold til lovbekendtgørelse nr. 600 af 9. december 1975 om folkebiblioteker m. v. § 5, stk. 1.

En direkte statsafgift på det nævnte beløb vil medføre langt højere udgifter, idet staten da også fuldt ud skulle bære den forøgede administration.

Indførelsen af lånerkort eller klippekort ville flere steder være et administrativt tilbageskridt, idet der som led i arbejdsrationaliseringen i alle større biblioteker er indført fotonotering, hvor man registrerer hvert enkelt udlån ad fotografisk vej. Der behøves ikke noget særligt lånerkort; i Københavns kommune gælder sygesikringskortet som lånerkort. Der er ingen mulighed for at kontrollere, hvor mange bøger en låner har hjemme ad gangen, men allerede før fotonoteringen slog igennem, var det blevet almindeligt at slette udlånsbegrænsningen fra reglementerne. Det betragtes nu i alle biblioteker som en selvfølge, at enhver frit kan hjemlåne så mange bøger, som vedkommende har brug for.

I dag er der ikke noget forbud mod fremlån, og medens en låner naturligvis er ansvarlig for bøger, som er lånt i hans navn, kan han frit overlade dem til andre, indtil lånetiden udløber. Det samme ville gælde indehaveren af et betalt årskort. Et eventuelt forbud mod fremlån vil ikke kunne håndhæves med den nuværende forretningsgang med hensyn til udlån.

Man er derfor af den opfattelse, at en ikke uvæsentlig del af lånere, der skulle betale afgift, ikke vil gøre dette af hensyn til dennes størrelse, men låne gennem uddannelsessøgende eller pensionister. Og der må forventes et stigende ønske fra publikums side om benyttelse af bøgerne på stedet, hvilket ønske ikke på tilfredsstillende vis kan imødekommes på mange biblioteker, hvor lokalene ikke er dimensioneret hertil.

Endelig vil en lånerafgift virke hæmmende på bibliotekernes bestræbelser for at komme i kontakt med den såkaldte »biblioteksfremmede« del af befolkningen. Erfaringsmæssigt stiger biblioteksbenyttelsen med uddannelsesniveaue og dermed med social status. Det publikum, som mangler den uddannelsesmæssige og kulturelle motivering til biblioteksbenyttelse, befinder sig næsten udelukkende blandt de socialt ringest stillede i samfundet. Afgiften vil dermed have en indbygget social slagside, ikke bare på grund af, at folk fra lavere indkomslag vanskeligere kan betale en lånerafgift, men også fordi man dermed opstiller endnu en hindring for dette publikums biblioteksbenyttelse.

Nævnes må også de konsekvenser som en afgift vil have for bibliotekernes udadvendte udlånsarbejde, som for en dels vedkommende har et socialt sigte, nemlig betjeningen af hospitaler, fængsler, kaserner og fabrikker. Dette arbejde vil blive vanskeliggjort.

Med henvisning til ovenstående samt til, at princippet om det vederlagsfrie udlån stort set følges i alle lande med et veludviklet folkebiblioteksvæsen og yderligere er knæsat i Unesco's manifest om folkebiblioteker, kan jeg ikke anbefale, at biblioteksudlån belægges med en afgift.

NIELS MATTHIASSEN

Til finansudvalget